HIND 5 SENTI

Õpilaslehe

Millal maksan memme vaeva?

Posti jooksev arve nr. 2188.

Toimetus ja talitus: Ülikooli tän. nr. 21. Tartus
Tallinna kontor: V.-Roosikrantsi 3, K. K./Ü. „Töökooli" raamatukaupluses
Kirjade aadress: „Õpilasleht", Tartu. — Postkast 8. Talituse tel. Tartu 80

NR. 32. LAUPÄEV, 13. MAI 1933 I AASTAK.

Tänast lehte 8 külge.

Ilmub igal laupäeval kogu kooliaasta.

Tellimishind postiga:

1 kuu . . 20 senti	3 kuud . 50 senti
2 „ . . 40 „	6 „ . 1 kr.,

aastakäik . . . . . Kr. 1,50

Aadressi muutmine 25 senti.

Kuulutuste hinnad:

Kuulutuse küljel 5 senti m/m., lehe ees 10 s. m/m. Tekstis 12 s. m/m. Tekstis teksti kirjaga 15 senti m/m. ühe veeru laiuselt.

Kuulutuste vastuvõtm. kesknäd. kl. 3-nl.

Ema ootab.

Helvi ei ole veel kodus. Läks juba pääle lõunat Linda poole ja on ikka alles tulemata. Kell saab üheksa. Ema koristab laua ja paneb teekannu praeahju sooja. Kus ta on ometi nii hilja vööras majas, rumal laps! Kas ta ei mäleta, mis talle öeldud selle kohta!

Ja kas tal tööd on ka kõik korras homseks? Kirjutuslaud koristamata, kooliasjad kokku panemata, vormikleidil alles määrdinud krae. Ema võiks ju ise koristada laua ja traageldada kleidile puhta krae. Tal oleks see kerge asi.

Ta teeks seda meeleldi. Kuid ons ta vähe kuulnud etteheiteid emadele, kes

TEEVAD KÕIK TÜTARDE EEST!

Need aga kasvavad „preilidena", ei harju tööga, ei oska viimati midagi. Ei säärased kõlba hiljem kellelegi mehele naiseks ega ka muuks millekski. Ei, niiviisi ei taha tema kasvatada oma Helvit, vanimat oma lastest. Temast peab tulema tubli tüdruk, kel on alati käsi ja silm õigel kohal.

Aga kus ta on praegu? Kell saab juba pool kümme. Poole tunni pärast suletakse hooviväravad. Kuidas tohib viibida kodunt väljas, tulla mööda tänavat nüüd veel üksik tütarlaps, liiatigi veel täna, pühapäeva õhtul, kus on liikumas niipalju joobnuid ja ulakaid!

Mispärast püüab Helvi vältida viimasel ajal nii järjekindlalt ema hoiatusi ja keeldusid? Kuidas on ta muutunud nii sõnavõtmatuks, turtsakaks, hoolimatuks?

Ja oli ometi nii armas laps... Kui ruttu ta hakkas aru saama kõigest!... Kuidas ta juba üsna väiksena oskas ise kokku panna õhtul oma riided!... Kuidas ta püüdis alati ema aidata!... Ja kuidas ta lugu pidas emast! Kord ütles ta nii: „Vanaema on vana, hoidja-tädi on vana, aga

MINU KALLIS MAMMA ON ILUS UUS!"

Ah, kui armsasti ta ütles seda!

Ja emale tuleb meele tihe lülistus mälestisi läinud päevist kuni jõuab oma vanima tütre esimeste elupäevadeni. Kuidas oli ema teda valvanud siis, jälginud iga hingetõmmet! Kui raske oli olnud see esimene aeg! Ema oli ise siis veel noor. Teised tema-ealised võisid veel jalutada ringi muretult. Tema pidi aga harjuma kõigi nende kannatuste ja muredega, mis nõuab väike laps emalt. Aga armas oli talle olnud see mure, enda elust armsam see väike siplev loomakene, kelle ellujäämine olenes nii suuresti tema lakkamatust hoolest. Tema väike Helvi!...

Nüüd on ta juba ema pikkune, juba keskkooliõpilane.

AGA KUS TA ON?

Mõtle, kell saab juba viie minuti pärast kümme!

Piinlik küll, aga peab koputama naabrikorteri uksele, kus on telefon, vabandama ja paluma luba helistada Linda koju.

Telefoni juures on Linda isa.

„Palun, öelge meie Helvile, et ta tuleks kiiresti koju. On juba hilja!"

„Vabandage, proua, teie tütar oli küll meil natuke aega. Aga ta läks ära juba paar tundi tagasi ühes teistega. Vist kinno pidid minema."

Ema vabandab ja ruttab koju, nagu oleks ta saanud lüüa siin vööras korteris. Nii ehmunud, nii murtud on ta.

Helvi läks kinno! Luba küsimata! Otse kooli korralduste ja koduste korralduste vastu! Või nii kaugel on siis juba asjad. Kaugel see oleks olnud tulla küsima luba. Aga vist oli tükk selline, et oli häbi sellest rääkida emale. Arvati, et ema niikuinii ei või lubada.

Ema haarab ajalehe. Mis on täna kinodes? Koledaid, nilbeid päälkirju loeb ta, millega meelitatakse publikut odavate, alaväärtuslikkude filmide etendusele. Iga sõna on nagu raske hoop ema südamele.

Kas ei ole ta hoidnud eemale oma Helvit kõigest, millega moodne elu võiks alavääristada, rikkuda kasvavat inimest! Kas ei ole ta valinud inimesi, keda kutsuda oma majja, valinud omagi sõnu, et hoida puhtana ja värskena oma noort tütart! Kas ei ole talle ostetud küllalt ilusaid raamatuid, lubatud tal käia vaatamas teaatris ja kinos ilusaid etendusi, millel kõrge kunstiline väärtus! Kas ei ole ta pandud parimasse kooli, mis olemas linnas! Ja ikka kõik selleks, et kaitsta ta hinge mustuse ja kõlvatuse eest.

Ja nüüd jookseb ta ise otsima seda, millest ema teda hoidnud sellise mure ja vaevaga! Jookseb võib-olla hullemasse hukatusse, ei unusta eladeski neid inetusi, mida näeb, ei vabane iialgi sest õudsest muljest!

KUI ÕNNETU ON EMA!

Heliseb kell. See on Helvi.

„Kus sa olid?"

„Linda juures!"

„Linda juures? Kogu selle aja?"

„Nojah... Ei usu või?"

Ema vihal ei ole nüüd piire. Või valetab ka veel! Kõigele muule lisaks valetab ka veel! Ei julge vaadata emale näkku ja öelda, mis ta teinud. Aralt ja petlikult püüab hiilida mööda tõest ja oma teost. Või seda ka veel! Mis inimene sellest kasvab! Kuhu sarnane pärast kõlbab! Kui vastumeelt, kui halb tundub emale nüüd ta oma armas laps! Ema ei tea, kuidas küllaldaselt anda tunda tütrele oma viha, oma halvakspanu, oma õnnetust.

Mispärast pidi tekkima siin peres niisugune vastuvõtt armastatud lapsele!...

Ema lamab kaua sängis avasilmi. Karedad sõnad haihtuvad. Südant täidab ääretu, kirjeldamatu valu. Milleks elab ta, milleks on ta elanud kõik need aastad! Ta on loobunud kõigest, mis teeb elu teistele kergeks ja rõõmsaks. Kodus on ta veetnud kõik õhtud, ühapäevad. Rõõmu on ta otsinud

AINULT OMA LASTES.

Nüüd, kus kipub minema vööraid radu vanim neist, ta Helvi, oleks nagu pandud talle pähe okaskroon pärja asemele.

Kes lohutab ema, kes ütleb, et Helviga ei ole lugu nii halb! Helvi ei lähe siiski mitte keelatud teed. Ta on südame põhjas tõsine tüdruk. Ta hindab ema tööd ja annab ta isikule kõrge koha kõigi teiste naiste hulgas. Kes ütleb seda emale?

Kes ütleb, et kannatagu ema veel. Läheb ehk veel mõni aasta, Helvi tahtejõud kasvab, ta hakkab saama võitu oma tujudest. Siis on tal kergem jäl-

Järg lk. 2.

Kooli kevadpeoks

on väga sobiv J. Oro

Tuhkatriinu.

Lastenäidend 3 vaatuses. Hind 25 senti.

Muinasjutulõimeline, kuid realistliku tüsedusega ja mahlaka naljaga pipardatud lavateos. Oro dialoog on lühike ja jõuline, tegevus temporikas, lavaseadeldis lihtne.

Saada igast rmtkpl. Võib tellida ka „Õpilaslehe" kaudu, saates r. hinna rahas või markides.

Nalja ja naeru.

VALLOT' joonis.

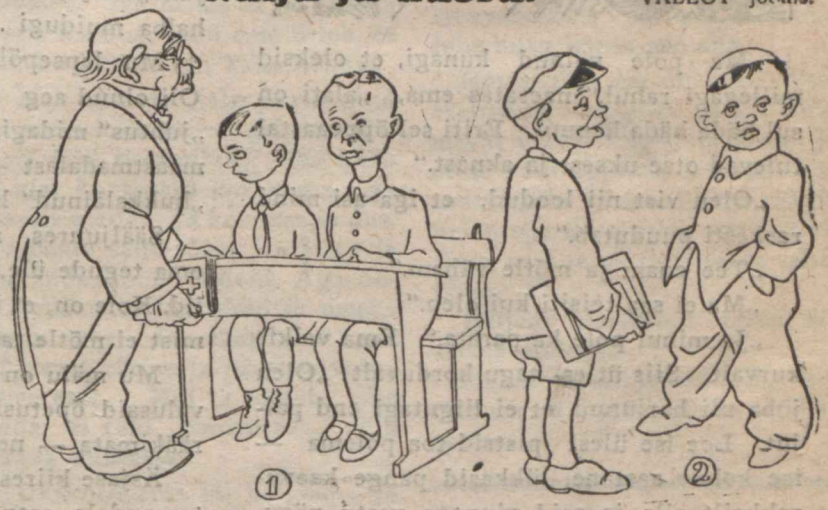

1. VEIDI HAJAMEELSUST.

„Ja nüüd, armsad lapsed, kes ütleb mulle, mis oli Aadama poja Kaini isa nimi?"

2. „MÜRTSUMEHED".

„Pagana kahju, meil jääb täna laulmine ära!" — „Aga miks siis kahju?" — „Noh, ei saa „mürtsu" teha."

Emadepäevaks.

Täna unustavad oma igapäevase töömure tuhanded emad, et üksk o r d a a s t a s pühitseda seda suurt päeva, mis pühendatud neile. Seisatada siis tööväsimusest, vaadata tagasi minevikule ja tunda rõõmu sellest, kui lapsed selle tähtsa päeva puhul toovad lilli, ilusamaid lilli armsale emale. Laulavad talle tänulaule ja tänavad ema kõige vaeva ja hoole eest, mida ta on aasta kestes näinud. See on üks helgemaid silmapilke ema elus, mida ta igal aastal võib läbi elada, see jääb talle igaveseks meele. Aga meie, noorte, kohus on seda päeva teha emale kõigiti armsamaks, rakendades kogu oma jõu päeva hää kordamineku teenistusse. Ema on. teenud meid aastaid, miks ei või me teda teenida ainult ühe päeva. Ja kus täna see päev on jälle tulnud, tahame nüüdki näidata oma armastust ema vastu, kuigi me ei oska armastada nii suure andumusega, nagu tema meid armastab.

Et seda päeva teha ülemaailmseks, seks korraldatakse kõigis maailma koolides, kus saadakse aru selle päeva tähtsusest, aktusi ja peoõhtuid, mis pühendatud emale. Ka Eesti koolid ei ole maha jäänud, nemadki püüavad tõsta iga aastaga selle päeva väärikust. Peetakse kõnesid emadele, lauldakse ilusamad viisid emale. Pääle selle tuletavad ema. meele veel kõik noorte organisatsioonid, nii skaudid, gaidid, noorkotkad ja teised.

„Õpilaslehe",. meie häälekandja, nimel soovin teile, emad, palju õnne veel edaspidiseks tööks. .Julgen loota, et me oma lehega jõudumööda ka teile, niisama nagu koolile, oleme suutnud abiks olla, pakkudes oma kaasõpilastele tulusat ajaviidet ja hoides neid sattumast halva kuulsusega ajakirjanduse mõju alla.

E. ALEVE,

Tallinna Pedagoog. algk. VI kl.

Noored võitlevad...

„Rõõmu ja uhkusega jälgime teie tööd, teie võitlemist parema inimese, parema tuleviku nimel!"

Lootusringlaste kevadpüha.

Hoogsalt sammub mai, ärkab kõikjal elu, kordub igavene võitlus elu eest. Tugevam,. elujõulisem võidab nõrgema. Võitlus peab looma ilusamaid, tublimaid vorme.

See üldine tung täiuslikuma poole valitseb ka inimeste ridades. Kuid ühiskondlik elu on seadnud inimlikud nõuded ses võitluses: meie peame saavutama täiuse, võideldes oma pahedega, siis võidame ka ühiskonna pahed. Ja on neid pahesid nii palju võita: on iseloomu vigu, on halbu kombeid, on eksimusi eluviisis tervise vastu. Üks tõsistest pahedest on vanemate inimeste komme tarvitada mitmesuguseid

JOOVASTUSAINEID.

Rikutakse isiku tervis, kurnatakse majanduselu, muututakse kõlbliselt halvemaks, ollakse ühiskonnale koormaks. Kõhklemata peavad noored selle pahe eest hoiduma.

Noored elule valmistujad on teinud endile kohuseks v õ i d e l d a k õ i g i p a h e d e v a s t u. Seks on nad liitunud õpilasringideks: lootusringideks, karskusringideks, E. N. P. R. koolikoondisteks, enesekasvatusringideks, skautideks jne. Kõik nad taotlevad ühte sihti: saada tublideks, täisväärtuslikeks, terveteks inimesteks. Seks tuleb neil võita omad igapäevased nõrkused koolitöös, iseloomu halbused, kehalised nõrkused; seks tuleb neil aegsasti hoiduda kõige eest, mis võib tuua halba nende edaspidises elus. Nii võideldes enesekasvatuse alal tahavad nad võita halbused elus, tahavad luua väärilise, tublima, elujõulisema inimpõlve.

Täna, oma pidupäeval,

LOOTUSRINGLASTE KEVADPÜHAL,

kogunevad kõigis koolides noored, vaatavad tagasi tehtud tööle, et seda jõulisemalt jatkata eelolevat. Täna üle viietuhande lootusringlase saavad mälestuslehed ühest võitlusvõttest, võistluskirjutusest osavõtu tunnistused, kus ühiselt õppisid, kuidas täita oma kohuseid.

Täna ja homme, emadepäeval, noored räägivad ka vanemaile oma ülesandeist: kasvada terveiks ja tublideks lasteks oma vanemaile, saada tublideks kodanikeks ühiskonnas. Tänavad vanemaid, tänavad emaarmastust, paluvad ühtlasi toetust oma võitluse edukaks jatkamiseks.

Pidutsege, noored võitlejad algaval eluteel! Rõõmu ja uhkusega jälgime teie tööd, teie võitlemist parema inimese, parema tuleviku nimel. Noorus kohustab võitlema, ilusad aated avatlevad võitlema.

Ja teie v õ i d a t e. Võidate oma isiku kaudu.

Tallinnas, 13. mail. 1933.

P. Kochtitsky.

Algus lk. 1.

gida ema näpunäiteid. Ega tal tänagi meeldinud kinos see rumal pilt. Tõesti, ei maksnud see pooleski seda pahandust. Aga teised läksid, kutsusid kaasa, tuli tuju minna. Ja valetamise pärast on tal lõpmata häbi. Ei, Helvil on hääd põhimõtted. Temast võib ema veel saada rõõmu! Kannatagu aga veel, oodaku veel mõni aasta!

AGA EMAL EI OLE LOHUTAJAT.

Kas võib oodata seda Helvist, kes samuti täna ei leia und ja nuuksub endamisi patja? Kas võib ka nüüd loota, et Helvi tõuseb ja poeb paljasjalu ema sängi ette: „Kallis mamma, Helvi on jälle pai! Ära ole enam kuri! Nüüd Helvi ei tee enam nii!"

Alles mõni aasta tagasi lepitati niiviisi kõik vahejuhtumused. Emal ja Helvil algas siis ikka uuesti õnnelik, lootusrikas elu.

Kas võib loota, et Helvi ruttab ka nüüd „emadepäeval" emale vastu kooliuksele, käes kimp sinililli:

„Kõigist mammadest on kõige armsam minu mamma!"

Nii oli see olnud kord ja ema oli istunud ja otsinud koorilauljate hulgast tuttava näo. Olgu mis on, siin on ju keni lapsi, aga ühegi nende vastu ei vahetaks ta oma väikest Helvit...

KÜLLAP SAABUB JÄLLE SÕPRUS JA ÜKSMEEL NENDE VAHELE.

Küllap kord saabub. Aga millal?

Kas tõesti alles siis, kui kare elu on löönud raskeid haavu. Kui lai maailm on jäänud kitsaks, ja tütar tuleb otsima pääsu avara emasüdame juures! Kas tõesti alles siis! Kui palju kannatusi tähendaks see vahepääl mõlemaile!

Aga võib-olla saabub see tund juba homme,, kui mitte just veel täna õhtul. Üheskoos talitades selgub korraga, et nad siiski kuuluvad ühte, et kõigele vaatamata nad mõistavad üksteist paremini, kui keegi muu maailmas, et pole õieti midagi juhtunudki, mis oleks neid lahutanud. Helvi saab korraga aru, et emal on õigus teda hoiatada — väljas maailmas on tõesti inetuid ja hädaohtlikke asju. Ja emal on korraga jälle jõudu kannatada Helvi lapsikust, saamatust, hooletust. Ta omab uuesti tiivustava lootuse, et Helvist kasvab viimati väärikas inimene. *A. Oengo-Johanson.*

„Ma pole näinud kunagi, et oleksid millegagi rahul," naeratas ema, „alati on sul häda häda kannul. Eriti sel õppeaastal tulevad otse uksest ja aknast."

„Olen vist nii loodud, et iga asi mind raskesti puudutab."

„Tee enam ja mõtle vähem."

„Ma ei saa teisiti kui olen."

„Ja minul pole ka parata." Ema vaikis kurvalt. Siis ütles, nagu korduvalt: „Olen juba nii harjunud, et ei liigutagi end paljut. Loe ise üles: pistsid toa põlema — ise kolme aastane, lükkasid pange kaevurakkeilt alla ja said vinnaga vastu nägu, ütlesid teravaid sõnu uulitsapoistele ja su pää löödi kiviga lõhki, ime et aru ei kaotanud, igavene vettekukkumine — poiss mõni aeg kadunud — ma ei otsigi, tean — tuuakse märg kui uppund kass, alalised jooksusolemised ja äkilised kadumised..."

Jah, mõtlesin, läksin lihtsalt, põues pakitsev küsimus: mis sääl edasi on?

„Valvasin sind, et olin surmani tüdinud, sest oli muudki teha, igal silmapilgul mil juhtusid järelvalveta, saatsid midagi korda, halba muidugi . . ."

Mu lapsepõlv. Vaatan temale tagasi. Oli olnud aeg tulvil täis sündmusi, alati „juhtus" midagi. Vanemate piinajaks sain maastmadalast — „rahutu", „püsimatu" ja „hukkaläinud" laps.

Sääljuures alati kahetsesin ja nutsin oma tegude üle, kui tagajärjed ilmsiks tulid. Kole on, et inimene enne tegudele asumist ei mõtle tagajärgedele.

Mu mälu on lühikene meeles pidama valusaid õpetusi, hoiatusist ja manitsusist rääkimata — neid üldse ei arvestanud.

Äsjase kiiresti unustades torman uutele tempudele, saan lüüa, oietan ja ägan, kuid pea jälle algan endisi radu.

„Oled kergemeelne," ütles ema sageli meie „hämarusvestel", „olen asjatult rääkinud, mu nõu viskad maha. Suur poiss — tee nagu hääks arvad ja tule oma asjadega ise toime. Kui meie sureme, siis sul päris vabadus — võid end lõhki joosta, lõhu ja mürra isu täis!"

„Ema, ma ei tahagi ju seda, ainult ma ei tea, kuid on nii, et kisub tegema: Miks olen nii halvaks loodud?"

„Sa ei ole halvem teistest, aga teised mõtlevad ja teevad nagu kord ja kohus, nagu kõik viisakad ristiinimesed."

Mina — ristiinimene? Mu vahekord usuga ja Jumalaga on pääliskaudne — ma õieti ei usu, et Jumalat olemas, kirik ja teiste palvetamine jätab mind külmaks... Ma pole ka viisakas.

„Ma ei tea üldse, kellele sarnaned, meie suguseltsis pole niisugust . . ." Ema otsis tabavat sõna ,kuid ei leidnud.

„Ema, aita siis mind, mul on halb nii, saan aru küll, sul on õigus . . ." ütlesin

„Vaene poiss." Läks siis emasüda pehmeks. Ema, vaesekene, palju kannatanud.

„Pole viga, küll läheb üle, ära nii väga muretse, et sinust asja ei saa ja sa edasi ei jõua. Vale vaade on: kõik mis teistel, see hää, kõik, mis enesel, see halb."

Töökoolis.

Esimesed kolm aastat käisin töökoolis. See on Põhjaväravate juures, vedurikuuri lähedal, kus on palju väikesi tänavaid. Sinna oli terve tunni tee.

Ei saanud arugi, kuidas möödus aeg. Me tegime igapäev midagi uut.

Suvel me tihti solistasime terved päevad jões, ehitasime kindlusi, ja roomamüüre, ja mängisime roomlasi ja germaanlasi. Me kirjutasime, arvutasime ja joonistasime liivale. Suurem osa meist oskas juba kaheksa-aastaselt ujuda. Kord nädalas olid ujumisvõistlused.

Parimaks ehitajaks, parimaks võitlejaks ja parimaks ujujaks oli alati Dolf. See oli meie õpetaja. Ta õige nimi oli Adolf Lange. Me hüüdsime teda Dolfiks või Pikaks*) Dolfiks, ja rääkisime talle ‚sina'.

Pikk Dolf tegi sageli kooliga pikki jalutuskäike.

Kord novembris ta ütles hommikul:

„Astugu ette, kes tuli täna kooli paljajalu. Samuti astugu ette need, kes tulid toakingadega või puukingadega, ja kellel ei ole talvepalitut."

Ja tervest koolist kogunes 90 poissi ja tüdrukut.

Hääd joonistajad valmistasid suured plakatid ja kirjutasid neile:

„Nõnda käime meie koolis."

Katkised saapad pistsime luuavarte otsa. Ja kõndisime nõnda läbi terve linna.

Tagumised read kandsid nelja kepi otsas ilmatusuurt pappkarpi, millele oli kirjutatud:

Kassa.

Karbil oli pilu, mille kaudu võis raha sisse lasta.

Me kõndisime läbi kõige toredamate tänavate, möödusime uhkeist kauplusist ja suurtest kontoritest. Kõndisime vaikides, ühtki häält tegemata. Hoidsime aga plakatid ja katkised jalanõud hästi kõrgel.

Inimesed peatusid, autod vähendasid kiirust.

Kõik vaatasid ja küsitlesid. Kui keegi laskis raha karpi, siis teised tegid samuti. Ja lõpuks kõik mõistsid, milles asi seisab.

Õpetajad kõndisid meiega kaasa ja pidasid silmas, et vaikiksime.

Pikk Dolf sammus kõige ees plakatiga:

„Töökool Põhjaväravate juures."

Juba õhtul kirjutati sellest ajalehes, ja meist kõneldi kõikjal. Ja järgmisel päeval meie võimla muutus suureks saapakaupluseks. Auto tõi kooperatiivist terve hunniku jalanõusid ja kolm ametiühingu meest proovis meile neid jalga. Mina sain ka paari saapaid.

Ülejäänud raha otsustati kulutada talvepalituile.

Kuid sellest jäi puudu ja me tegime peo näidendiga „Keisri uued riided" ja rahvatantsudega.

Kassaks oli sissekäigul suurte taskutega talvepalitu, kuhu inimesed pidid panema sisseminekumaksu. Kassahoidja ei näinud raha enne taskulaskmist.

Kuid kõigiks palituiks raha kaugeltki ei jatkunud; Pikk Dolf ostis siis villaseid särke.

Meie koolis käisid sageli külalised. Ükskord tulid mitu inimest Baierist; nad tahtsid näha, mis meil tehakse. Meil oli parajasti maateaduse tund. Kuid sadas vahetpidamata vihma ja meie ei saanud minna välja rannale.

Siis Pikk Dolf võttis kuue seljast, ütles: „Üks moment!" — ja läks mõne poisiga välja.

Viie minuti pärast ta tuli tagasi ja tõi klassi kärutäie liiva. Kummutas selle klassi põrandale ja läks tõi uue. Liivaauk on koolile niivõrd lähedal, et võib säält otse mööda treppi pääseda meie koridori.

Baierlased vaatasid üksteisele otsa ja vangutasid pääd.

Poisid tulid ka tagasi, aga pikkade lauludega, mis Pikk Dolf pani risti pinkidele nagu roopad.

Ma alguses ei mõistnud, mis see tähendab.

Pikk Dolf seletas meile kõik.

„Meie külalised on sisemaalt, kuid teie olete merilinnast. Sepärast me ehitame klassi meie vabasadama, et anda neile kujutlus sellest, kuidas ta on ehitatud."

Iga kolm või neli poissi said oma ülesande ehitustöös: kaubalaod, roopad, vagunid, tõstekraanid, aurikud, sildid päälkirjadega.

Töölaud oli basseiniks. Siin pidid töötama poisid, kes olid teistest vaiksemad.

Lugu oli nimelt nii, et klassis oli hirmus müra, ja Pikk Dolf kordas lakkamatult:

„Nii ei saa edasi kesta!..."

Kuid kõik läks endiselt, ja oli väga lõbus. Ja tunni lõpuks oli peaaegu kõik valmis.

Pärast lahendasime ülesandeid, joonistasime laevu ja nende mitmesuguseid osi ja riistu. Ja sellal kui Pikk Dolf jutustas meile kuulsaist meresõitjaist, olid kõik päris vagusi.

Võõrad mehed kirjutasid kõik üles. Seda tegid kõik, kes käisid meie koolis. Meil käis igapäev keegi. Lõpuks kõige paksem baierlastest ütles:

„See oli alles tund! Ta tegi mulle tõelist rõõmu."

Meie ajaleht.

Meie koolis oli seinaajaleht. Ta ilmus kord nädalas.

Kõik võisid ajalehele kirjutada. Toimetaja valis sellest kõige parema lehele. Ja kes hästi joonistas, tegi pilte.

Mina kirjutasin kord midagi isast ja emast, see pandi ka lehte.

See juhtus nõnda.

Klassis anti meile kiritöö vabateemile. Kirjuta millest tahad. Sel ajal meil oli külastaja Helveetsiast, see tahtis võtta kaasa kõik tööd, et näidata oma koolis.

Alguses ma ei osanud midagi välja mõtelda. Siis mees Helveetsiast näitas mu kuuele ja ütles:

„Su kuub on üleni lapitud. Ma näen, et su ema on virk naine."

Seejuures ta vaatas mind nõnda, et näis, nagu tunneks ta mu ema.

Ta ütles, et ei tunne teda, kuid tahaks tundma õppida ja et ma peaksin talle midagi emast jutustama. Samuti isast. Ja kõik selle peaks üles kirjutama, sest ta ütles, et kuuleb halvasti.

Siis ma kirjutasin:

Minu ema.

Minu ema ei käi ilmaski jalutamas. Ta teeb alati tööd. Ja ei väsi iialgi. Ta on peaaegu niisama tugev kui isa. Ta tõstab üksi suure vanni pesuga pingile. Isa ütleb, et ta töötab nagu hobune, kuid ema ütleb, et tema töötab nagu kaks hobust.

Kui isal oli jalg purustatud ja meie kõik olime gripis, siis ema läks hommikuti juba kella 5 ajal kontoreid koristama. Ja keetis meile. Ja koristas kodus. Ja päale selle sidus isa jalga ja parandas meie riideid. Aga õhtul puhastas kartuleid ja magas üsna vähe. Isa räägib, et ema töötavat öösise ja päevase vahetuse eest. Kui ta töötab, siis teda ei tohi pahandada, võib saada kuklasse.

Ükskord ema jäi haigeks, ja nii raskesti, et kedagi ei lastud ta juure. Need olid piinarikkad päevad. Ahi oli kütmata, kodus oli külm. Ja igaks lõunaks oli kohv ja leib. Friida ei tea midagi, ei seda, kuidas tehakse sousti, ega seda, kus on isa särgid — kõik ta peab küsima.

„Te ei anna mulle vist hauas ka rahu," ütles siis ema.

Mu emal ei ole ilusaid riideid. Kord tänaval Maks Rudolfi hüüdis talle järele: „vana pundar". Siis ma virutasin ta ühe hoobiga pikali. Ta on nii uhke sellepärast, et ta ema kõrvetab oma juukseid, kannab lühikesi riideid ja laulab õhtuti restos.

Minu ema oli ka kord ilus. Meil on pilt, millel ema on oma laulatuskleidis üles võetud. Sääl on ta kõigist ilusam. Palju ilusam kui kõik ilusad daamid moelehtedes.

Härra Helveetsiast võttis mu vihu ja kirjutas endale kõik üles.

Teisel päeval ta jälle tuli klassi ja ütles:

„Noh, nüüd ma kangesti tahan midagi su isast teada... Pinguta veidi, väike mees!"

Ma ise mõtlesin ,et miks ta ei või siis ise minna ja vaadata teda, kui tal nii palju vaba aega on? Aga kirjutasin siiski ja higistasin kõvasti selle juures. Ma ütlesin, et ta ainult ei näitaks isale.

Minu isa.

Pühapäeviti ta laulab: „Ma tahan jääda rahvapojaks". Kuid ainult pärast seda, kui ta on habeme ära ajanud. Kui ta on kuri, siis ta terve nädal ei aja habet. Ega laula.

Ükskord õhtul ta hakkas kodus karjuma. Friida ei olnud talle tööle süüa viinud. Kõik said ta käest. Ema ka. Siis Teo võttis laualaekast habemenoa, andis isale ja ütles:

„Papa, habet. Ja laulma „Lahvapojaks". Jah, papa?"

Kuid isa ei võtnud nuga. Ta võttis ajalehe ja hakkas lugema.

Ta räägib vähe. Kaks-kolm sõna. Aga kohe peab tegema, mis ta ütleb. Muidu võtab rihma.

Me kõik kardame teda. Ainult Teo ei karda. Ema ka ei karda.

Ema räägib: „Meil pole vaja millegi üle kurta ega kaevata — ta ei joo ja toob kõik raha koju."

Ta kardab ainult siis, kui isa õhtul ei tule õigel ajal koju. Ta mõtleb, et on midagi juhtunud. Sellepärast, et ta töötab lauavabrikus. Ja on sattunud juba mitu korda sae alla.

Hermaniga isa on hää. Sest Hermanil on nõrk pää. Kuid minul olevat tugev, ütleb ta. Ja mina võin õppida. Mõnikord ta toob mulle raamatuid ja räägib neist, aga ikka tuleb see pooleli jätta, sest ta on tihti öises vahetuses.

Hiljem veel mõni minu töö sattus ajalehte .

Ma kirjutasin need siis, kui olin sarlakis ja hakkasin terveks saama.

VALLOT' joon.

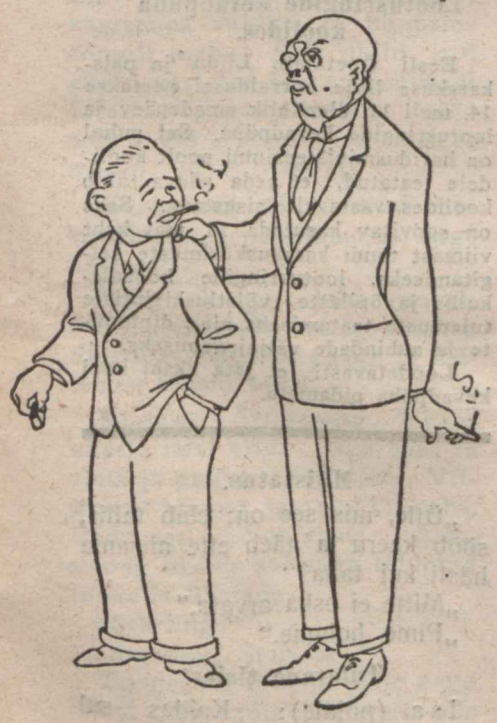

— Ah nii, või Teie, Siimer, suitsetate?!

— Jaa, a-ga . . . a-ga ma ei teadnud, et ainult õ p e t a j a d seda võivad.

Nõudke kõikjalt „CERESI"

„Tervisleiba"

Noorte Looming

Meie toimetuse pidupäev.

(Saadet. Tallinna XII l. algk. seinaajalehe „Meie Hääle“ toimet).

Kevadel, seinaajalehe toimetuse töö lõpul, pidi kord tehtama kõigi klasside toimetuste koosviibimine teelauaga.

Et sest kujuneb tore päev, oli teada. Aga, et nii tore, kui tõepoolest oli, seda keegi ei teadnud ette aimatagi.

Kuues klass pani kõik sel aastal ilmunud „Meie Hääle“ nr-id saali seinale ja laudadele. Tore näitus kujunes. V kl. tegi võileivad. Kõik tõime sinililli teelaua ehteks.

Öeldi, et tuleb tähtsaid külalisi. Püüdsime kõik olla kohal õigel ajal. Kõige varem kõigist oli aga tulnud siiski koolivalitsuse juhataja härra Kana. Meie tulles istus ta juba saalis ja puhus mõnusat juttu meie koolijuhatajaga.

Istusime lauda ja tundsime endid pidulistena. Ei tea, kuhu olid saanud kõik need vallatud plikad — meie seltskond oli küll väga peen!

Õilme VI klassist pidas esimese kõne. Ta tervitas külalisi ja avas koosoleku „Meie Hääle“ toimetuse nimel ning kõneles siis ajalehe tähtsusest ja „Meie Hääle“ tekkimise loost.

Järgmisena kõneles härra Kana. Talle meeldivat väga, et väikesed tüdrukud oskavad juba nii hästi kirjutada. Vanasti ei olevat osatud niiviisi. Selle kõne kestes oli aga väike naljakas vahejuhtumine:

H-ra Kana: „Kas te olete näinud mõnda inimest, kes ei oska kirjutada ega lugeda?“

Meie. „Ja-a-a!“

H-ra Kana: „Kas palju olete näinud niisuguseid?“

Meie: „Ja-aa, pa-alju!“

H-ra Kana (pisut imestunult): „Palju? Kas need on siis noored või vanad inimesed?“

Meie: „No-o-o-red!“

(Naerulagin õpetajate ja auvõõraste keskel.)

H-ra Kana (jahmatub ja hakkab otsima uut kõneainet).

Alles nüüd taipasime, et oleksime pidanud ütlema „vanad“, sest h-ra Kana tahtis jutustada sellest ajast, kui veel koolisundust polnud, meie aga mõtlesime seda aega, kui meie veel ei käinud koolis ega osanud lugeda.

Siis kõneles „Vaba Maa“ toimetaja h-ra Schulbach. Rääkis, kuidas päris ajalehte tehakse. Rääkis nii, nagu kõnemehed.

Meie lugesime seinaajalehest oma kirjutatud palu. Kõige rohkem naerdi meie näitemängu kirjelduse üle ajalehes: paks Tõnisson (Tootsi kaaslane) jutustab, kuidas ta enne näitelavale minekut ei saanud kuidagi püksinaaki kinni, ja kuidas ta all voodi langenud kokku ja publik arvanud, et see peab olema nii näitemängus. Siis naerdi veel, kuidas III kl. õpilane Aino kirjutab Saksamaalt oma klassikaaslasele, et Breslaus olevat väga tore kaubamaja, aga mitte sugugi niisugune, kui Tallinnas turu kaubamaja.

Olime juba istunud tükk aega lauas, kui tuli veel üks külaline, keegi noorhärra halles puhvpükstes. Kui härra Kana peolt lahkus, istus ta meie koolijuhataja kõrvale. Näis, nagu oleksid nad hääd tuttavad.

See oli väga ladus noorhärra. Ta küsis kohe lastelt:

„Kes neid jutte kirjutab ajalehte ja kus need kirjutatakse.“

Me kohmetume, otsime parajat vastust — kus neid ikka kirjutatakse. Koolijuhataja sähvab vahele:

„Eks härra Jaik ise jutusta, kes kirjutab ajalehe jutte ja kus nad kirjutatakse.“

Või härra Jaik on see hilinenud külaline puhvpükstes, noorsookirjanik Juhan Jaik.

Ajame nüüd kaelad õieli ja kuulame, mis ta kõneleb.

Hiiglama nalja teeb. Jutustab, et päätoimetaja ei toimetavat sugugi oma pää kallal; olevat selline tähtis härra, kes võtvat vastu suuri külalisi ja kirjutavat juhtkirju, mis nii igavad, et neid harva keegi loeb.

Küsib meilt, kas vastutav toimetaja on see, kes alati kinni istub ja kus on meie vastutav toimetaja. Ja kui palju teenib meie sõnumisaatja päevas ja mis meie päätoimetaja palka saab. Ja — millega määritakse meie trükimasinaid?

„Kummiaraabikumiga!“ hõigatakse vastuseks. Nüüd tuleb aga ka teisi vastuseid. Teatatakse, et meil trükimasinas hulk värvipliiatseid, sulgi, ja ka mõned käärid. Et meie jutud kirjutatakse trükikojas. Kõnelgu aga nüüd härra Jaik, kus tema kirjutab omad.

Härra Jaik jutustab, et ta kirjutab jutte õhtul hilja pääle muu päevatöö lõppu kodus.

Jutustagu nüüd oma viimane jutt!

Härra Jaik jutustabki viimase „Kaarnakivi“ jutu, mis ei ole veel ilmunud trükist.

Kuulame põnevusega.

II kl. toimetuse liikmed tähendavad, see olevat muidu ilus jutt, aga olevat kõik vale.

„Kuidas nii, vale? Mul on ju ilmunud trükist terve raamat neist „kaarnakividest“ — ja ega kiri ei valeta!“

„Olgu pääle, mul on ka see raamat,“ tähendab väike Maimu II a kl., „need on küll ilusad jutud, aga valed on nad siiski!“

Jäigi härra Jaik valelikuks — II. a kl. ees.

Kui viimati üks hoolekogu härradest — härra Perli — hakkas kõnelema ja küsis, keda eesti kirjanikest lapsed tunnevad, hõiskasime:

„Juhan Jaik!“

„Keda veel?“

„Juhan ... (keegi tahtis ütelda . . . Liiv).

„Juhan Jaik!“ hüüdsime meie järjekindlalt.

Jäigi h-ra Perli arvamusele, et XII algkooli lapsed ei tunnegi teisi eesti kirjanikke pääle Juhan Jaigi.

Viimaks küsis päätoimetaja: „Kas kõigil toimetuseliikmeil on kõhud täis?... Kes siis toimetuseliikmeist on huvitatud mängust, võib tõusta lauast: „kellaklassist“ on koristatud pingid, sääl võib veel mängida!“

Mängisime siis veel tüki aega ja otsustasime sõbrannaga koju minnes, et vahva on ikka elada ilmas!

Üks toimetajaist.

Uudiseid laiast maailmast ja kodumaalt.

Kui vihmatilgad on punased...

3. mail sadas Itaalias Vesuuvi lähedal vihma, mille tilgad jätsid punaseid plekke. Selle haruldase nähtuse põhjus on õige lihtne. Tulemäe kraaterist tõuseb vahetpidamata auru ja peent tuhka. Tuhakübemekesi toovad vihmatilgad maa pääle ja jätavad vee aurumisel plekke järele. Siiski oli kohalikele elanikele punane vihm üllatuseks, sest see esineb ka Vesuuvi läheduses harva.

Ujuv lennuväli Atlandi ookeanil.

3. mail lahkus Kielist (Saksamaal) suur aurik, mis on muudetud ujuvaks lennubaasiks. See aurik sõidab Atlandi ookeanile, kus ta jääb seisma Aafrika ja Lõuna-Ameerika vahel. Laeval (lennubaasil) on suur platvorm lennukite peatumiseks. Ka on sääl abinõusid ja materjale lennukite parandamiseks ja kütteaine ladu. Kui „lennuväli“ keset Atlandi ookeani on korraldatud, siis algab korrapärane lendposti-ühendus Euroopa ja Lõuna-Ameerika vahel. Esiteks post saadetakse maalennukitega Hispaania lõunarannikule, Cadiz'i, säält merilennukitega edasi Aafrika läänerannikule. Gambiasse ja siis juba suurte ookeanilennukitega Ameerikasse. Teel Ameerikasse võivad lennukid peatuda keset ookeani, parandada sõidukit ja täiendada küttetagavara. Seega teostub mõte, mis on seni ainult kinofilmis nähtud.

Munemise maailmameister part.

Rekordite tagaajamine on inimestel moeasjaks. Püstitatakse ja purustatakse jooksu-, hüppe-, tantsu-, söömis-joomisrekordeid ja tehakse rekordihullustuses palju teisigi rumalusi. Aga koduloomad ei jää ka oma peremeestest maha. Neilgi on omad piima- ja peekonitoodangu rekordid jne. Viimane uudis selt alalt on uus maailmarekord munemises: 369 muna 365 päevaga! Kõige huvitavam on lugu seepoolest, et maailmameistriks pole mitte kana, vaid part. See part kuulub ühele Austraalia linnukasvatajale, kes kasvatab puhtaid tõuparte päris toreduses. Igale pardile kuulub oma majake õuega ja tiigiga, kus ta segamatult võib anduda nii tähtsale toimingule, kui on munemine. Uue maailmameistri nimi on „Khaki-Campbell Clarke“; ta kaalub vaevalt 5 kg, kuid tema munade aastatoodang kaalub 26 kg. Ükski kana maailmas pole veel tulnud toime niisuguse tööga, olgugi et ka kana-maailmameister, nimega „Lady Victorine“, Kanadast, on munenud aastas 358 muna. Kana muna on aga pardi omast peaaegu 2 korda väiksem.

Uus Metuusala Hiinas.

Londonisse saabus 6. mail telegraafiline teade Hiinast, et sääl suri kõige vanem inimene maailmas Litšing-Jun, 256 aastat vana. Ta sündis 1677. aastal (Eesti ajaloo kohaselt — vee enne Põhjasõda); tal oli 70 lastelast, neist on kõige noorem praegu juba üle 70 aasta vana. Kas neid andmeid võib kindlasti uskuda, on küsitav, aga on tõsiasi, et üksikud inimesed praegusel ajalgi elavad tublisti üle 100 aasta.

Saksamaal põletatakse raamatuid

10. mail tahetakse Saksamaal korraldada omapäraseid „maitulesid“. Kavatsetakse ära põletada suur hulk raamatuid, mis praeguseile Saksamaa valitsejaile ei meeldi, kuigi mõnede raamatute autorid on üle maailma kuulsaks saanud kirjanikud.

Delfiin Eesti vetes.

..2. mail tõmbas Vormsi kalur Andres Heinthal mõrraga merest haruldase looma. See oli mustjashalli seljaga väikese vaalaskala taoline elukas, nimega delfiin. Ta elab harilikult Põhjameres ja. Atlandi ookeanis, meil esineb väga harva. Kalur oli oma saagiga hädas: ei teadnud, kellele haruldane loom müüa.

Lootusringide kevadpüha koolides.

Eesti Õpetajate Liidu ja naiskarskuse liidu korraldusel peetakse 14. mail 11. üleriiklik emadepäev ja lootusringide kevadpüha. Sel puhul on haridusministeeriumi poolt koolidele teatatud, et seda päeva tuleb koolides vastavalt sisustada. Seks on soovitav kasutada 13. mai kaht viimast tundi karskusküsimuste selgitamiseks, lootusringide koosolekuiks ja õpilaste võistluskirjutiste tulemuste teatamiseks ning diplomite ja auhindade väljajagamiseks.

Loodetavasti ei jäta ükski kool kevadpüha pidamata.

Mõistatus.

„Ütle, mis see on: elab tallis, sööb kaeru ja näeb ette niisama hästi kui taha?“

„Mitte ei oska arvata.“

„Pime hobune.“

Tulevane tisler.

Isa (pojale): „Kuidas sul koolis ka käsitöö läheb?“

Poeg: „Õpetaja ütles, et mina ei mõistvat puust korralikku tuldki teha.“

(Järg 24.)

Armstrong oli langenud vangi sakslaste kätte.

Noormees, kes lamas tema voodi kõrval Saksa välilaatsaretis, oli Yale ülikooli lennueskadrilli lendur. Tema nimi oli Starling ja ta oli juba kord vangilaagrist põgenenud. Nüüd kavatses ta samuti põgeneda. Tal oli väike taskukompass ja pluusi palistusse õmmeldud Saksa raudteede kaart.

Davidil oli kaks haava: üks lõhkeva kuuli haav käevarres ja püssikuuli haav õlas. Niipea, kui oli märgata haavade paranemist, saadeti vangid sisemaale.

Kuigi Starling püüdis saada teada, kuhu laagrisse nad saadetakse, ei õnnestunud see siiski. nad asetati rongile kahe valvuri saatel, kellest kumbki ei mõistnud ingliskeelt.

Starling uuris hoolega külade ja linnade nimesid, kust nad möödusid. Saades loa minna klosetti, võttis ta kaardi ja uuris seda.

„Nüüd ma tean, mis raudteeliin see on," ütles ta tagasi tulles Armstrongile. „Meie sõidame läbi tunneli säälpool Luxburgi."

Starlingil oli pea valmis üksikasjalik põgenemiskava. Niipea kui rong oli möödunud linnast, pidi Armstrong minema klosetti. Ta pidi ukse seestpoolt lukustama ja põgenema akna kaudu, kui rong on tunnelis.

Starling ise pidi hakkama kurtma õhu puuduse üle tunnelis ja asuma vaguni platvormile. Sääl pidi ta parajal momendil kägistama valvuri ja hüppama rongilt maha. Sääl pidid nad endid varjama öö saabumiseni ja siis põgenema metsa. „Ma annan, kui aeg saabunud, selleks märku," ütles Starling.

Kuna rong oli täidetud vaid vangidega, siis liikus ta õige aeglaselt.

Rong kadus juba tunneli suhu, vähendades veelgi kiirust. Starling noogutas pääga ja mõlemad tõusid püsti.

Klosetis Armstrong lükkas uksele riivi ette. Siis avas ta akna ja puges sellest läbi. Viimaks hüppas ta rongilt maha. Rong aga liikus edasi. Armstrong osutus suitsuga täidetud tunnelis üksinda.

„Starling!"

„Starling! Starling!"

Tunnel oli tühi ja pime nagu haud. Mis võis juhtunud olla Starlingiga?

Dave varjas end üksinda tunneli lõunapoolses osas öö saabumiseni.

Jõudes välja tunnelist, leidis ta linna lähedalt küla põllult kapsaid ja sõi neid. Kaardita ja kompassita teadis ta, et oli lootusetu püüda pääseda Shveitsi piirini. Ta ei võinud kuidagi pääseda välja Saksamaa piirest. Nii muutus Starlingult alatud põgenemine Armstrongile väga ohtlikuks.

Ta varjas end põõsastes, magas päeval ja liikus edasi öösel.

Kuna ta haavad olid avanenud, siis oleks ta peaaegu ise ilmunud ametivõimude juure. Kuid ühel päeval, sooritades oma eksirännakuid võõral maal, juhtus ta saksa lennuvälja juure. Lennuväli oli piiratud hääd varju pakkuva elava aiaga.

Mõte põgeneda saksa lennukil sähvas Armstrongi pääs. See oleks meeleheitlik katse. Kuid see oli ainuke, vähegi lootustäratav võimalus.

Kolm päeva varjas Dave end lennuvälja vahetus läheduses. Kolm päeva nägi ta lennukeid angaarest väljatoodavat ja õhku tõusvat. See oli kuulus Saksa üheistmeliste hävituslennukite salk.

Dave tuli kindlale otsusele, et ta peab ühe neist lennukeist varastama, ükskõik kuidas.

Ta püüdis olla võimalikult lähedal stardijoonele ja oodata, kuni mõni lennuk, millel mootor töötab, jääb valveta.

Kuidas Sass õpetab Assi õngitsema.

Õngitsemise õpetus. Koostanud **A. Kallits.**

II osa. Söödad ja meelitised.

Nagu oli läbi räägitud, said poisid kokku pühapäeva hommikul vara.

Sass tõmbas oma „laeva" purje üles ja sõideti pärivett hääde kalakohtade poole. Sõites aeti niisugust juttu:

Sass: „Noh, kas tõid kõiki ühes kah, mida käskisin?"

Ass: „Ikka. Siin v i h m a u s s i d, näe."

„Enne oleks pidanud neid hoidma samblas või liivas. Nad ajavad liiva kerest läbi, see puhastab ussid ära ja kala limpsab keelt. Mõned lasevad neid seista ka värskes piimas. Vihmaussi pääle võtavad peaaegu kõik kalad. Vihmaussid elavad prügi- ja kõntsarikkas maas. Neid saab alati palju vee ääres kasvavate puude alt, kus maas kõdunevad lehed ja raod."

„Tõin haopinude alt."

„Jah, ka. Siis vanadel kuhjaalustel, kraavide, ojade pehmeis kallastes, ära põlga siblimast... hobuse ja lehma väljaheite hunnikute alt: säält saab ka k u l d s a b a - u s s e — väiksed, punased, kollaste triipudega ussikesed."

„Mul on veel leiba, saia, toakärbseid ja porikärbseid terve karp," kiitles väike poiss.

„Tubli," ütles Sass. Talle tuli midagi keelele, kuid neelas alla. Mis pojale saladusi näidata!

Tal oli nimelt taskus karp l i h a u s s e. Saab neid nii et panete tüki liha. või kala päikese kätte. Varsti jämedad põrr-põrr sinised lihakärbsed munevad kõik voldivahed, suud, ja lõpusealused täis mune. Siis panna liha mõne riista sees kõrvalisse kohta, kuuri nurka, kaas pääle. 3—4 päeva pärast — ärge minestage hirmsa jälgi haisu pääle — vaadates leiate kihamas väikesi tõuke miljon. Las kasvavad veel paar päeva, siis enne püüki peske hästi puhtaks ja pange karbi sisse, riputage veidi jahu pääle. Maitsev roog ahvenatele, särgedele, teistelegi.

Poisid jõudsid jõekääru taha. Sass juhtis paadi kaldasse kinni.

„Nüüd kobi maha ja korja hästi palju k a a n e, mina püüan võrguga liblikaid."

Kui nii veel lisaks söötasid korjatud, sõitsid poisid sisse jõeummikusse, mille keskel oli väike saar, ja hakkasid selle saare kallastel õngitsema.

Söötadega on nii, et kõlbavad kõiksugused tõugud, putukad, liblikad, teod, konnad, vähilakad, marjad, terad jne.

Iga kala igat sööta ja igal ajal ei himusta.

„Anna p u r u v a n a k e s i mulle," palus Ass.

„Säh, nendega võtavad väiksed kalad hästi."

Kas tunnete puruvana? Elab purust või lehekesist valmistatud kestas vaikses vees; mõnikord on risurohke oja põhi neid üleni täis. Pääst kinni ja konksule!

Sassil olid ühes karbikeses meega sitkelt segi sõtkutud oasuurused leivakuulikesed. Ta pidas neid parimaks söödaks linaskile, karbile, kogrele, säinale, latikale jt.

Sööta võib suupärasemaks teha, kui teda kasta mõnesse õlisse või ainesse. Need ained on: aniisiõli, tibetiin, piibriõli, safran, kampfer, loorberiõli, mesi jne' Apteegis kõik saadaval.

Mõned soovitavad eriti m a i p õ r n i k a õ l i. Selle valmistamiseks korjata maikuul maipõrnikaid (põuasitikas, lehesitikas), kes videvikus hulgana lendavad, panna pudelisse ja pääle valada p r o v a n k s õ l i (puuõli, oliiviõli), nii et põrnikad oleksid temaga kaetud. Pudelile kork pääle. Lasta seista mõni nädal liigutamatult soojas kohas. Selle järele sitikad litsuda õliga segi salviks, pisut aniisiõli lisandada ja salv on valmis. T ä h e l e p a n n a: *õiged maipõrnikad, kes salviks kõlbavad, on need, kes lendavad maikuul.*

ÕNGITSEMISKOHTADE SISSESÖÖTMINE.

Paremini saab kalu ka siis, kui mõned päevad enne õngitsemist õngitsemiskohtadesse pilduda sööta, see harjutab kalu siit toitu saama.

III osa. Kunas, kus ja kuidas õngitseda?

Saekaatri Sass õppas väikest sõpra: „Katsu olla vait kui surm. Hoia kaldast eemal, viska õng kaugelt sisse, ise katsu varju jääda rohu, kõrkjate, põõsaste varju. Mina mõnikord lähenen kalakohale roomates, hiigla tasa ja õngitsen lamades. Kala kuuleb hästi, on väga erk ja arg. Kui vette lähed sisse, et õnge visata kuhugi kaugemale, siis hiili tasa. Varjumine on kole tähtis. Vaata ka, et su vari ei lange veele. Mis sa arvad tänase ilma kohta, kas on hää kalailm?"

„Ilus ilm — päike, selge..."

„MIDA ILUSAM ILM, SEDA KEHVEM KALAILM.

Tuubi see enesele pääluusse! Selge, põuane, pilvitus — ei kõlba kuhugi! Vaat' eile oli priske ilm — kogu päev sadas peenikest vihma, hooti ka jämedat, oli poolpime, sompas — kalad jooksid õngele."

„Palavaga kala on rohu, kõrge kalda ja sildade varjus. Hommikul ja õhtul on hää võtmine, keskpäeval jäävad kõik loiuks ja laisaks."

ÕNGITSEMINE ÖÖSEL.

Ass mõtles, mõtles.

„Aga kuidas on öösel?" küsis.

„Saab kah. Pääviga on, et korki ei näe. Saab nii, et kui kork on valge või määritud vosvoriga, mis pimedas hiilgab nagu jaaniuss. Mina olen püüdnud ka nii, et lihtsalt valgustan püügikohta. Hää on karbiitlamp, ka petrooleumi hõõglamp. Mu sõber, leitnant Kupukas, valgustab tugeva elektri-taskulambiga, juhib valgusejoa just korgile. Öösel saab hästi turvaid."

KUS KOHAS ÕNGITSEDA?

„Siin hääd kohad — käärud, ummikud, jõgihaudade ääred. Näed sääl oja suu. Igasuguste kraavide ja ojade suudmeis on hää võtt."

„Aga kuidas on põhjaga?"

„Nii kuidas keegi kala on. Selle kohta võin sulle seletada kodus — mul on tehtud tabel, kuhu kõik üles märgitud, mis ühe ja teise kala püüdmiseks teada vaja. Kui tagasi sõidame, läheme meile, sääl näitan."

Sääl hakkas Sass hirmsasti naerma. Naeris, et kõveras.

„Sul... õng... madalal," suutis öelda, „lase... lase... sü... sügavamale. Ka... ka...lad suuremad võtavad sügavamalt, lase sööt lohiseb mööda põhja! Seda tahavad suured särjed ja ahvenad."

Poisid õngitsesid saare põõsastega palistatud madalal, soisel, sammeldunud ja rohtunud küljel. Lahtiste, kõrgete ja kuivade kallaste juures ei meeldi kaladel. Kala üldse hoiab varjulisse ja vagusasse kohta, kus keegi ei tülita, inimene ega veis. Ainult veskitammid on erandiks — siin kalad müraga harjunud, saab päris jõmakaid õnge otsa.

Õpilaste sportimine uuele alusele.

Igasse alg- ja keskkooli spordiring.

Eesti Võimlemisõpetajate Selts, asukohaga Tallinnas, tegi läinud aastal võimlemisõpetaja hr. A. Rosenbergile ülesandeks töötada välja üksikasjaline kava koolide spordielu korraldamiseks. Hr. Rosenberg lõpetas oma töö neil päevil. Uue kavaga tahetakse täiesti kõrvaldada senine süsteemitu ja kavakindlusetu sporditegevus.

Uudisena võib märkida, et edaspidi igas koolis, ka algkoolis, peab teotsema spordiring. Linnades ja alevites peavad spordiringid moodustama keskorgani — spordiringide ühingu, nagu need praegu juba teotsevad Tallinnas (T. K. S. Ü.), Tartus (T. K. S. E.) ja mujal. See spordiringide ühing, kuhu kuuluvad spordiringide esindajad — õpilased ja õpetajad-hooldajad, oleks siis linna või alevi koolinoorsoo sportlikuks juhiks. Keskkoolide õpilaste sporditegevuse kavas on kergejõustik, ujumine, suusatamine, uisutamine, jääpall, korv-, võrk-, pesa-, ja jalgpall, riistvõimlemine, tennis ja uue alana maadlemine. Tegevuskavas algkooli õpilastele on samuti kergejõustik, kusjuures eriti rõhku on pandud teatejooksudele. Samuti on kavas mängud, ainult mänguaegu on lühendatud.

Uudis on veel spordimärgivõistlused, mida vähemalt üks kord kooliaastas korraldatakse poistekooles. Märkide jagamine parimaile sportijaile sünnib üks kord aastas. Võistlusist osa võtta lubatakse ainult täiesti terveile ja normaalselt arenenud õpilasile. Loa võistlemiseks annab arstide komisjon, kes õpilased neli korda aastas läbi vaatab. Maksma jääb senine kord, mis keelab nõrga edasijõudmisega õpilasi võistlemast. Aga edaspidi lubatakse vähemalt 17. aastasil õpilasil võistelda ka avalikel spordivõistlusil spordiseltside liikmeina, kui koolijuhataja ja võimlemisõpetaja seks oma nõusoleku annavad. Kõigis võistlusalades pannakse maksma poistele kolme ja tüdrukuile — kahe klassi süsteem.

Murdmaajooksu võistlused.

Pühapäeval, 30. aprillil korraldas ÜENÜ Tallinna osakond Nõmmel murdmaajooksu võistluse. Võistlusmaa pikkus oli umbes 5 km. Võistluste tehnilised tulemused olid järgmised:

1) Klemmer — 17 min. 18,0 sek. 2) Viik — 17 min. 59 sek., 3) Saar — 18 min. 25 sek.

Kuna võistlustingimused olid väga rasked, siis võib esimeseks tulnud Klemmeri ajaga olla üsna rahul Osavõtjaid oli rohkesti.

TKSÜ auhindade jagamine.

Kooliaasta jooksul mitmel võistlusalal esimesiks tulnud õpilasile auhindade jagamine toimub 14. skp. NM KÜ ruumes, millele järgneb omavaheline koosviibimine.

Nigelad sisekergejõustiku võistlused.

Pühapäeval, 30. aprillil toimusid TKSÜ korraldusel sisekergejõustiku võistlused E. S. S. „Kalevi" võimlas. Võistluse kavas oli kartulijooks, meditsiinipalli tõuge, hoota kolmikhüpe, hooga kõrgushüpe. Osavõtjaid oli vähe

Tehnilised tulemused olid järgmised:

A kl. (17 a. ja vanemad): 1) A. Kask — 6,5 punkti

B kl. (alla 17 aastased): 1) H. Lutherus — 8 punkti

Tartu Skautide Maleva XIII aastane.

Oleme sammunud 13 aastat vaevarikast ja rasket teed. Kuid nüüd, mil vaatame tagasi minevikku — tundub 13 aastat ühe silmapilguna, mille kestel on nii mõndagi üle elatud.

Tartu on üks vanimaid ja tugevamaid malevaid. Tema algatusel asuti E. Sk. Mal. organiseerimisele. Tema tegi algatuse ajakirja „Eesti Skaudi" väljaandmisega (alul „Ole Valmis"). Aastapäeval oli võimalus näha ja vestelda vanade „veteraanidega".

Ja kui Sina, skautmaster Sirgo, ehkki Sa meist pead praegusel hetkel eemal viibima, mõtled tagasi oma algpäevile, mil esimest korda omasid skaudi nime, kas ka Sinus ei tärka midagi? Kas meenuvad Sulle ajad, mil kaitsesid isamaad? Kas see vana haav, mida jättis Sulle halastamatu vaenlase kuul — kas see ei tundu täna jälle valutavana? Kindlasti tundub, aga veel end tunda väikese kangelasena, see paitab hellalt valutavat haava...

Ja neid skaute on palju. Paljud on leidnud endale hiilgava elutee, kuid mõned on varisenud manalasse. Lahkunud skautvennad! Täna seisatame vaikselt ja mälestame teid. Jäädav on teist mälestus! Hääd und!

Aga teie, kes olete veel meie hulgas — võtke vastu tugev käepigistus — teie töö on kannud vilja. Jääge alati meie, noorte, hulka, sest teist tahame eeskuju võtta, et kõrgel hoida oma tumerohelist lippu. —

Tahan anda ka lühikese ülevaate skautluse arengust Tartus ja Eestis.

Juba 1916. a. tegelevad üksikud eesti poisid Tartus skautidena, kes hoolimata võõrast survest püüavad omavahel koostööd luua. Eriti intensiivseks, õieti vaimustavaks kujuneb see okupatsiooni päevil Neist on teada praegused kaitseväe ohvitserid Onny, Kristjan, skm. V. Sirgo, praegused advokaadid Treial, Ruus ning prokurör Looman.

Järgnev revolutsioon ja vabadussõda tõmbasid kavatsusest kriipsu läbi

Veidi hiljem kutsus Anton Õunapuu Tallinnas poegl. gümn. juures skautrühma ellu.

Skaudid võtsid osa vabadussõjast vabatahtlikena, nagu Anton Õunapuu†, Tartu skm. V. Sirgo, Harry Ruus, Aksel Kristjan, Heino Onny, E. Praggi, Heinrich Zirk, Rossmann † jt.

Vabadussõja keerises tõuseb järsku E. Sk. Maleva.

Tartus algas tegelik rühmade organiseerimine juba 1919 a. sügisel ja 1920. a. kevadel, 13 aasta eest, on juba loodud rühmitused. Samal ajal — 21. oktoobril pannakse Tartu Sk. Mal. ametlik alus. Rühmade arv tõuseb 28-ni. Ilmub ajakiri „Ole valmis". 1921. a. veebruaris on suur paraad. Liikmete arv tõusis tol ajal 1200-ni. Kuid siis tuli langus, algas n. n. sisulise töö otsimisajajärk a. 1922—1926.

1926. a. peetud I skautlaager oli selle saavutise praktiliseks rakenduseks. Siit pääle algab visa, kuid edurikas töö.

1929. a. tuleb juure veel massiline tõus, mis oleks küll vahest suurem, kui poleks ellukutsutud uut paralleelset organisatsiooni. „Noorte kotkaste" liikumine, mis õieti loodudki osa endiste skautjuhtide sisuliste kogemuste varal ning juhtimisel, on enese ümbergi koondanud arvuka noorte pere, kuid see pole põhjust annud Tartu Skautide pere arvuliseks kahanemiseks, vaid liigete arv on 1929 a. tänini näidanud järjekindlat tõusu.

Lõpuks võiks nimetada juhte, kes tegutsenud maleva juhtimises. Vanemaid on kaks: dir. K. Treffner, kuid pikemat aega prof. Aleksander Paldrock. Juhid: A. Tols (lüh. aega), E. Jõgi, J. Kõks, J. Lepp, H. Michelson, J. Kõks, V. Kliimand, K. Lipping ja jälle H. Michelson.

Kokkuvõttes näeme, et töö on näidanud oma tagajärgi, ja kui me 130. aastapäeval pilgu tagasi heidame, siis on vili kindlasti täiuslik.

Veelkord hüüame juubilarile vägev elagu! Skaudi sõber *Al. Raat.*

Fotonurk.

Varustunud eelmistes „Õpilaslehe" numbrites kirjeldatud vahenditega, puudub meil veel vaid kemikaale — keemilisi aineid, milliseid tarvitame päevapildistamisel.

Algaja amatöör ei vaja neid palju. Ja väljudes algaja seisukohalt praegusel rahavaesel ajal, piirdun siin vaid hädatarvilikuga.

Et teha pilti negatiivile (filmile) nähtavaks, seks vajame

ILMUTIT — ILMUTAJAT.

Viimase soolasid võime osta fotoärist valmisdoseeritult klaastorukestes, mis aga osutub võrdlemisi kalliks. Odavamini saame ilmuti soola, kui selleks ostame rohukauplusest vastavaid aineid ja neist ise koostame ilmuti lahu. Allpool toon ühe hästilevinud retsepti:

1000 sm³	destil. vett (Aqua destillata),
5 g	metooli
120 g	väävlishaputnaatriumi (natrium sulfurosum).
8 g	hüdrokinooni (hydrochinon),
120 g	süsihaput kaaliumi (kalium carbonicum),
0,5—1 g	broomkaaliumi (kalium bromatum).

Antud aineist ilmuti valmistamisel peetagu silmas: 1) tarvitada kuuma vett, 2) esimeses järjekorras lahustatagu umbes veerandis osas vees väävlishapunaatrium; siis vähemas vee hulgas metool, (samuti talitada ka hüdrokinooniga), ja lõpuks lahustatagu ülejäänud vees süsihapukaalium (potas) ja broomkaalium. Seda retsepti võib muidugi redutseerida ka 100 kantsentimeetrile, kusjuures vastavalt ((s. o. 10 korda) vähendame tarvisminevate ainete hulka ja sel puhul saame endale alati valmistada värsket ilmuti lahu. Muide olgu aga tähendatud, et see ilmuti, pruunis pudelis kindla korgi all alalhoitult, on väga püsiv ja hoidub vähemalt aastapäevad tarvitamiskõlbulisena. Teda nimetame sellepärast varulahuks.

Filmi ilmutamisel lahjendame varulahust vastavalt filmi säritlusele.

Normaalselt säritletud filmi ilmutamiseks võtame 1 osa ilmutit ja 4 osa vett. Pilt ilmub negatiivile umbes 5 min. jooksul.

Ülisäritletud filmi juures: vähem vett, ja lisame lahusele juure broomkaaliumi lahust (1:10) mõni kantsm.

Alasäritlusel: rohkesti vett, ilma broomkaaliumita; ilmutilahust soojendada.

Piltide kopeerimisel võib tarvitada sama ilmutit, kusjuures teda 4 osa veega lahjendame.

Pääle negatiivi või pildi ilmutamist peame teda veel

KINNITAMA

ja seks vajame kinniti soola. Ka sedagi on fotoäridest saada valmisdoseeritult ,kuid muidugi kalli hinna eest. Kulude kokkuhoiuks valmistame ka kinniti ise ja võtame seks: hapu kinniti valmistamiseks

1000 sm³	dest. vett,
200 g	kinnitisoola (natrium hyposulfurosum),
25 g	kahelisväävlishapu kaaliumi (kalium bisulfurosum).

Ilmumise katkestamiseks võib kinniti lahule lisada veel mõni tilk äädikat. Kinniti soola kaalust ei ole tarvis just täpsalt kinni pidada: ei tee halba, kui kinniti soola on rohkemal määral võetud.

Esialul võiksimegi piirduda vaid eeltoodud kahe retseptiga, mis võimaldavad meile piltide ja negatiivide valmistamist. Retsepte, eriti ilmuti valmistamiseks, on küll sadandeid, kuid algajal neid kõiki võtta tarvitusele ei ole soovitav. Siingi peame kinni vanast põhimõttest: tarvita üht ja õpi teda tundma peensusteni! Kuigi vast mõnele filmirullile või paberipakile on lisatud juure tehase poolt soovitatud retsept, mis annab teatud sordi jaoks muidugi paremaid tagajärgi, saab antud retseptidega kätte küllaldaselt rahuldavaid ja häid tagajärgi. Hääde tagajärgede saavutamiseks, vaadatagu alati, et ostetavad ained oleksid esmajärgulised („keemiliselt puhtad") ja peetagu lahuste valmistamisel piinlikku puhtust, eriti ses osas, et aineid ei vahetataks ega segataks üksteisega. Väiksemgi hulk kinniti soola või lahust võib ilmutisse sattudes, viimase muuta täiesti

TÖÖTAMISKÕLBMATUKS.

Viimase nähte vältimiseks võtame tarvitusele, nagu varem juba mainitud, kummagi varulahuse jaoks erivärvilised pudelid ja vannid ning varustame neid vastavate päälkirjadega.

Järgnevas nr. nr. piltide kopeerimisest ja paberist.

Emale.

Emakene, kallikene,
luba end nüüd suudelda
tasuks, et mind armutiivul
võtsid õrnalt kasvata.

Eksiteilt mind juhatasid
jälle õigelt elama;
puie all mind suigutasid
hällilaulul magama.

Aastaid on sest mööda läinud,
ilmas olen mõnda näinud,
kuid ei kallimat kui sina
pole leidnud kuskilt mina.

Et sa meelest mul ei läeks,
kui mu silm ka sind ei näeks:
vaimus suudlen ikka sind,
kuigi sa ei näe küll mind.

Vilio.-P.

Mängunurk.

Go-ban.

Go-ban on väga levinenud mäng Jaapanis. — Igas kohvikus alati võib näha jaapanlasi mängimas seda huvitavat mängu — Jaapanis isegi ilmub ajakiri, kus käsitletakse kuulsate mängijate käike ning ilmuvad auhinnatud ülesanded.

Sõna Go jaapani keeles tähendab viis, ja ban — laud. On uuritud, et seda mängu tunti ka Hiinas juba 2000 enne Kr. ja teda nimetati Ki s. o. viis.

Mängu reeglid on väga lihtsad, aga selleks, et saada heaks mängijaks, on tarvis palju tähelepanu ja harjutamist.

Mängitakse Go-bani harilikul malelaual, jagatud kuuekümne neljaks kvadraadiks. — Nuppudena võib tarvitada harilikke kabemängu nupe, kusjuures üks mängija saab 12 valget ja teine 12 musta nuppu. Valgete saaja paneb ühe nupu ühele ruudule, siis paneb teine mängija musta nupu jne. Mängu siht panna viis ühevärvi nuppu järjest, kas vertikaalselt, horisontaalselt või diagonaalselt. Mängija, nähes, et tema vastane on pannud kolm oma nuppu järjest, peab kohe nende kõrvale panema ka oma nupu, sest, kui laual on järjest neli ühe värvi nuppu, ei saa juba takistada viienda panemist — korraga saab ja kinni panna ainult ühe otsa.

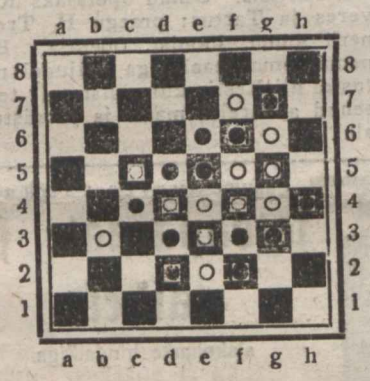

Kui mängijad on kõik oma nupud välja pannud, siis hakkab kordamööda nuppude edasi-tagasi paigutamine, lõppsihiga — asetada järjest viis oma nuppu.

Et mängust paremini aru saada, katsuge läbi teha algusest lõpuni siin toodud käigud.

Valged	Mustad
d4	d5
e4	e5(1)
f4	c4(2)
f5	e6
f7(3)	f6
g6	d3
g4	h4
g5	c3
e3	d2
c5	f2(4)
e2	f3(5)
b3	g7(6)

Nüüd on kõik nupud asetatud, nagu joonisel I näidatud.

Selle järgi hakkab nuppude edasitagasi paigutamine.

Valged.	Mustad.
63—c3	f2—e1(7)
e2—f2	d5—c6
f2—e2(8)	e1—d1
c5—d5	d1—c2
d5—c5	c2—b3
f7—e7	e5—d5
e7—f7	d2—c2(9)
e2—d2	g7—h6
c3—b2	c2—c1 (10)
g6—g7	f6—g6
g5—f6	e6—e7
g7—f8	

viis nuppu on järjest ning valged on võitjad. (Vt. joon. 2).

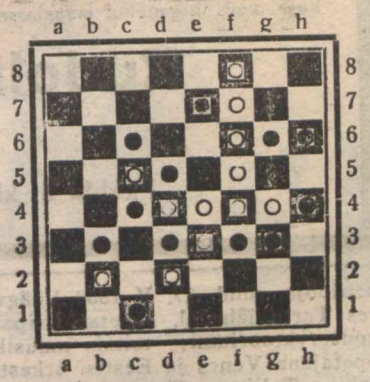

Märkused käikude juurde:

1) Parem on nuppe asetada laua keskele, siis on suurem tegutsemisvabadus.

2) Kui seda käiku poleks, siis valged oleksid asetanud c4 või a4, mis on võit.

3) Tarvis on rida kinni panna.

4) Kõik viimased kuus käiku mustad olid sunnitud tegema.

5) Nõrk käik, oleks parem olnud b3, siis valge nupp tuleks a2, mis annaks paremuse mustadele.

6) Hädatarvilik käik — vastasel korral oleksid valged kergesti võitnud.

7) On näha, et nuppe tahetakse teise laua otsa üle viia.

8) Kardab minna el — e2 pääle.

9) Nõrk käik — pannes kinni h6, teeb lahti joone 9 või f.

10) On sunnitud, kuna valged ikka võidavad.

KAHEKORDNE GO-BAN.

Mängitakse samuti, nagu lihtsat Go-bani, ainult selle vahega, et mängivad 4 inimest. Iga mängija saab 6 nuppu ning siis käivad nad järjekorras: Esimeseks käib mängija valgete nuppudega, siis temast vasakpoolne — mustade nuppudega, kolmas — jälle valgete ning neljas mustadega. Kui kõik nupud laual, võib liikuda pääle oma nuppude ka vastasmängija, kel sama värvi nupud, nuppudega. — Siin on tähtis tegutsemine oma vastasmängijaga käsikäes — seks peab aru saama tema kavatsustest — rääkimine või nõupidamine on keeldud.

Mängu keerulisemaks muutmiseks võib suurendada ruutude arvu. Nii Jaapanis tihti mängitakse Go-bani laual, jagatud 360-ks ruuduks.

—o—

Mänge ekskursioonidel.

Mänge palliga.

Uss hammustab!

Mängijad istuvad ringis, jalad „rätsepa moodi" istme all, ja veeretavad üksteise juurde palli, püüdes sellega tabada jalgu. Tuleb hoolas olla ja kätega jalgu kaitsta. Kelle jalgu tabati, see lahkub ringist. Mida väiksemaks ring jääb, seda raskem juba mängida!

Pall tagasi.

Mängijaid 20—30.

Nad jagunevad pooleks. Kumbki pool moodustab ringi. Ringi keskele asub keegi, kes osav palli püüdma. Komando järele keskelseisja viskab palli oma ringi nr. 1-le, see tagasi keskmisele, siit läheb pall nr. 2-le. Kummas ringis nii pall rutemini käinud, see on võitja.

Nr. 29. ülesannete lahendised.

62. Ristsõna.

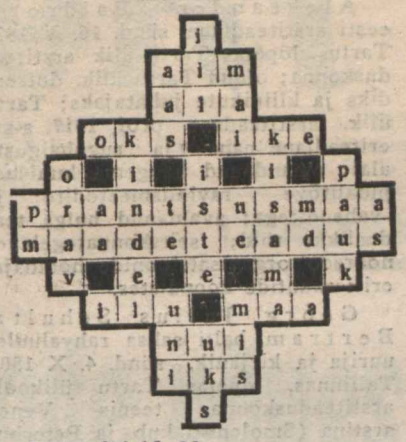

Lahendajaid 32.

63. Spiraalülesanne „Eesti".

s	a	a	r	e	m	a	a	b	r	u	k
a	m	i	d	n	a	j	l	i	v	i	a
a	s	e	l	i	a	l	a	t	s	k	s
v	u	r	k	u	k	a	s	i	i	r	a
i	n	u	r	m	e	h	i	k	o	o	r
a	g	l	a	v	r	a	n	t	r	a	m
m	b	l	a	u	r	a	a	s	i	k	u

Lahendajaid 28.

64. Joonisülesanne.

Lahendajaid 12.

65. Joonisülesanne.

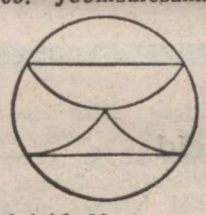

Lahendajaid 30.

66. Veidraid küsimusi.

1) Sõnajalg (jne.) ei astu sammugi. 2) „Ilus" muutub kolme tähe lisamisel „ilusaks". 3) Raamatus on 8 tähte. 4) Heering(as) on soolane.

Lahendajaid 24.

Kõik viis ülesannet olid õieti lahendanud järgm. kümme osavõtjat: *M. Raudsepp*, Tartu, *T. ja K. Trelin*, Viljandi, *Virge Tork*, Tartu, *Aino Sirp*, Muhu, *Juta Simm*, Tartu, *K. Põder*, Tartu, *Leo Kask*, Haaslava, *Joh. Oja*, Haapsalu, *L. Grünthal*, Haaslava, *Edgar Patsman*, Haaslava.

Loosimisel said auhinnad: *Joh. Oja*, Haapsalu, *A. Sirp*, Muhu ja *L. Grünthal*, Haaslava.

Eelmise nr. ülesanded olid selle õppeaasta viimased. Seega on teil lahendada veel kahe numbri (nr. 30 ja 31) ülesanded. Tehke seda siis täie innuga, püüdmaks lahendada tingimata kõik ülesanded, et saada kas võitude, või võiduvõimaluste osanikuks.

Mõistatiste asemel anname nüüd igasuguseid mänge, mis ekskursioonidel ja jalutuskäikudel kindlasti väga vajalised.

Kroonika.

Kuresaare õpilaste omaloomingu õhtu.

Hljuti korraldas Saaremaa Ühisgümnaasiumi Kirjandus-Näite-ring oma kirjandite võistluse tulemuste avaldamiseks omaloomingu õhtu. Võistlusele oli saadetud üldse 13 tööd. Auhindamiskomisjon, kuhu kuulus ka kirjanik hr. Aug. Mälk, otsustas II auhinna määrata poeesile „Tähelend". Autoriks osutus ümbriku avamisel õpil. Osv. Ingalt (II). Nooremate klasside grupist sai II auhinna õpil. M. Meri novelli eest „Oktoobri tuultes". III auhinnaga krooniti õpil. Kuivjõe novell „Kõrgjärve Henn". Tunnustustasu otsustati anda õpil. V. Tillingile kahe luuletise eest. Eriti aktuaalne praeguste silmakirjatsevate desarmeerimiskonverentside puhul oli tema luuletis „Mida mõtlete inimloomad?" Tunnustustasu sai ka õpil' V. Kitt skitsi eest „Oktoobri tuultes". Huvitava pala, kaasaegse kriminaalnovelli ühest poisist oli kirjutanud opil. Leo Torn. Õhtu muusikalisest omaloomingust võiks esile tõsta N. Tillingi „Unelaulu" salongorkestrile, millel huvitav vioolameloodia, muidu on aga töö veidi hõre. Näib, et saarlasile eriti meeldivad minoorharmooniad, mis ka selles töös olid esikohal.

S. Ü. G. kooperatiiv.

Saaremaa Ühisgümnaasiumi kooperatiiv asutati möödunud õppeaastal. Koolirühma skaudid nõutasid muretseda ühiselt koolitarbeid, kuid siis tuli parajasti hra Kider *) Kuresaare, kes selgitas poistele Ühistegevuse ja õpilaskooperatiivide põhimõtteid. Varsti peetigi asutamiskoosolek, kus juhiks valiti õpil. Orb ja hooldajaks õp. hr. Mikk. Liikmeid saadi 30 ümber. Kooli lõpetamise tõttu lahkus kooperatiivi juhatusest ka senine juhataja ja uueks valiti 1932. a. sügisel õpil. Siiver. Hooldaja endine. Praegu on kooperatiivi tegevus edukas, esijoones tuleb siin tänada energilist hooldajat ja juhatust. Ka hra Kiderile aitäh ilusa mõtte istutamise eest poistesse. 12 skaudi poissi oli asutamise koosolekul, nüüd aga on liikmeid ja mõtteosalisi mitu korda rohkem.

Fred.

*) Kirjanik Redik Soar.

Toimetusele saadetud kirjandus.

KOIT nr. 50. Raudvere algkooli seinalehe juubelinr.

TTG nr. 11 ja 12. Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi õpilaspere häälekandja.

LOODUSEVAATLEJA nr. 2. Populaar-teaduslik ajakiri. Sisust: J. Piiperi „Retk Harilaidu", G. Vilberg „Kevadine mahlajooks kasest", Demandt „Kiivitaja".

PÕLLUMEES nr. 7. Kaasandeks: MAANOORED. Sisust: Maanoored loovale tööle. Noored ja eluväärtus. Maa kutse. Kaunistage oma kodude ümbrust. Hakake mesinikeks. Külaskäik „Estonia Eksporttapamajja".

PÕLLUMEES nr. 8. Kaasandeks: ÜHISJÕUD.

LOOTUSRINGI JUHT nr. 5/6. Sisust: Lootusringide kevadpühaks. Võistluskirjutuse tulemusi. Laste õigus. Töö õpilaskoondistes. Pilte töömailt. Ometi kadus see kadedus. Mänge. Mis tehakse lootusringides. Koolide ajakirju. Kroonika.

KÜLVAJA nr. 3/4. E. Karskusliidu informatsioonileht.

KÜMBLUSSEEP

A. FREDERKING, TARTUS

14. mai: A. Strindberg'i 21. surmapäev, G. D. Fahrenheit'i 247. sünnipäev.

August Strindberg, rootsi kirjanik, sünd. 22. I 1849, surn. 14. V 1912. — Vaata „Õpilasleht" nr. 16, 1933.

Gabriel Daniel Fahrenheit, saksa klaassepp ja meteoroloog, sünd. 14. V 1686, elas Hollandis ja Inglismaal, suri 16. IX 1736 Hollandis. Muuseas valmistas 180-pügalalise termomeetri, mis on tarvitusel Inglismaal ja P.-Ameerikas.

15. mai: I. Metšnikov'i 88. ja P. Curie' 74. sünnipäev.

Ilja (Elias) Metšnikov, vene zooloog, sündis 15. V 1845 Venes Harkovi kubermangus, oli professoriks Odessas ja Pariisis Pasteur'i instituudis; suri 15. VII 1916. Tunnustatud embrüoloog, bakterite ja algelisemate elavate olendite uurija; koostanud eri fagotsüütideteooria.

Pierre Curie, prantsuse füüsik, sünd. 15. V 1859; surn. 19. IV 1906. Oli professoriks Pariisi ülikoolis ja kõrgemais õppeasutisis; prantsuse teaduste akad. liige. Avastas nn. Curie-punkti, s. o. temperatuuri, milles keha magneetilised omadused muutuvad hüppeliselt, ja kristallide piesoelektri; koos abikaasaga leiutas raadiumi (1908), samuti polooniumi. Nobeli auhinna omanik. Kirjut. rea teadusl. töid.

16. mai: J. W. Jannsen'i 114. ja A. Paldrock'i 62. sünnipäev, G. Schultz-Bertram'i 58. ja M. Veske 43. surmapäev.

Johann Woldemar Jannsen, eesti ajakirjanik ja kirjanik, sünd. 16. V 1819 Vana-Vändras. Oli köstriks ja kooliõpetajaks Vändras, kooliõp. Pärnus, toimetas „Perno Postimeest" ja „Eesti Postimeest" (viimast Tartus); suri 13. VI 1890 Tartus, maetud T.-Maarja kalmistule. Esimene tähtsam eesti ajakirjanik; jutukirjanik ja laulude autor; koorilaulu ja muusika edendaja; avaliku elu tegelane; „Vanemuise", Tartu E. Põllum. Seltsi ja Eesti Kirjam. Seltsi asutaja.

Aleksander Paldrock, eesti arstiteadlane, sünd. 16. V 1871 Tartus, lõpetas Tartu ülik. arstiteaduskonna; olnud Tartu ülik. dotsendiks ja kliinikute juhatajaks; Tartu ülik. arstiteaduse prof. 1917. a-st; eriteadlane naha- ja suguhaiguste alal; omandanud kaugema kuulsuse pidalitõve ravimismeetodite ja -vahenditega; avaldanud hulga teaduslikke töid; seltskonnategelane; noorsoo organisatsioonide hooldaja, eriti skautide koondistes.

Georg Julius Schultz-Bertram, balti saksa rahvaluuleuurija ja kirjanik, sünd. 4. X 1808 Tallinnas, lõpetas Tartu ülikooli arstiteaduskonna, teenis Venes arstina (Smolenski kub. ja Peterburis), reisis rohkesti välismaal; suri Wiinis 16. V 1875. — Kuigi saksalane, suhtus ta eesti asjadesse teatava huviga, tõlkis osa Kreutzwald'i „Kalevipojast" saksa keele, uuris ja kogus eesti rahvaluulet, avaldas rohkema tähtsusega luuleteoseid eesti keeles jne.

Mihkel Veske, eesti keeleteadlane ja luuletaja, sünd. 28. I 1843 ja suri 16. V 1890. — Vaata „Õpilasleht" nr. 16, 1933.

17. mai: H. Barbusse'i 59. ja A. Wirkhaus'i 53. sünnipäev.

Henri Barbusse, prantsuse kirjanik, sünd. 17. V 1874. Saavutas haruldase menu oma sõjavastaste romaanidega; tugevasti kalduv maailmavaatelt kommunismile; elab praegu Pariisis, kus kirjanduse kõrval toimib ka ajakirjanikuna.

Adalbert August Wirkhaus, eesti muusikategelane ja helilooja, sünd. 17. V 1880 Väägveres Tartu lähedal, lõpetas Leipzigi konservatooriumi; toimis muusikaõpetajana Venes ja Eestis, orkestrijuhina Tallinna „Estoonias" ja Valga „Sädemes", praegu H. Treffner'i gümn. laulu- ja muusikaõpetaja Tartus. Juhatanud üldlaulupidude ja noorte-pühade muusikakoore, komponeerinud keelpillide kvartette, orkestritükke, operette, saatemuusikat näidendeile, popuriisid ja hulga vähemaid muusikapalasid.

19. mai: J. G. Fichte' 171. ja E. Lender'i 51. sünnipäev.

Johann Gottlieb Fichte, saksa filosoof, sünd. 19. V 1762 ja suri 27. I 1814. — Vaata „Õpilasleht" nr. 16, 1933.

Amanda Elfriide Lender, eesti koolitegelane, sünd. 19. V 1882 Tallinnas, lõpetas Tallinna tütarl.-gümnaasiumi ja õppis Tartu ülikoolis; pidas alul maksuta algkooli kehvemaile õpilasile ja avas 1907. a. eragümnaasiumi Tallinnas, mille direktriisina toimib praegu.

20. mai: J. Kurrik'u 11. surmapäev, H. de Balzac'i 134., F. Leinbock'i 38. ja E. Ole' 35. sünnipäev.

Juhan Kurrik, eesti kooli-tegelane, sünd. 2. VI 1849 Viljandi lähedal, lõpetas Viljandi linnakooli, omandas klk.-kooliõp. kutse ja täiendas end matemaatikas Kalleni seminaris Saksamaal; oli õpetajaks Viljandi ja Rõuge klk.-koolis, Tartu Hollmann'i seminaris; hiljem köster Rannus ja Tartus, kus suri 20. V 1922. On andnud välja hulga kooliraamatuid ja võtnud aktiivselt osa eesti avalikust elust.

Honore de Balzac, prants. kirjanik, sündis Tours'is, elas hiljem Pariisis, kus suri 18. VIII 1850. Pidas alul mitmesuguseid ameteid, hiljem andus vabakirjaniku kutsele. On kirjutanud üle 100 novelli ja romaani, milles piitsutab prantsuse seltskonna rahaahnitsemist, lõbujanu, egoismi; käsitlemismeetodilt on ta prantsuse realismi algatajaid. Ta tähtsamad tööd — „Šagräännahk", „Kolmekümne-aastane naine", „Isa Goriot" ja „Eugénie Grandet" — on ilmunud ka eesti keeles.

Ferdinand Leinbock, eesti muinasteadlane, sünd. 20. V 1895 Riidaja vallas Viljandimaal; lõpetas Tartu ülikooli ajaloo-keeleteaduskonna, ja filosoofia teaduskonna, omandades mag. phil. astme etnograafia alal. Tartu Eesti Rahva Muuseumi direktor 1929. ja Tartu ülik. õppeülesannetetäitja 1930. a-st. Tegev teaduslikes organisatsioones; avaldanud rea kirjutisi oma erialalt.

Eduard Ole, eesti maalikunstnik, sünd. 20. V 1893 Kaagjärve v. Valgamaal, õppis Pensa kunstikoolis ja mitme vene kunstniku juures; täiendanud end Berliinis, Pariisis. Olnud õpetajaks Rakveres ja Tartus; praegu H. Treffner'i gümn. joonist. õpetaja. Esinenud oma maalidega paljudel näitustel nii Eestis kui välismaal; teotsenud akvarelli, maali ja joonistuse alal.

Ilusal kevadhommikul manalasse varisenud hääd koolisõpra

Rudolf Pesur'it

mälestavad

Pahkla 6. kl. algkooli õpetajad ja õpilased.

ÕPILASTELE

ekskursiooni tarbeid
luubid,
liblika võrgud,
putuka nõelad,
turba plaadid jne.
soovitab

K. k/ü. »TÖÖKOOL» Tallinn, V. Roosikrantsi 3.

Pakume suures valikus

fotoaparaate ja -tarbeid

ajakohaste hindadega.

Ilmutamine,
kopeerimine ja
suurendamine.

Asjatundlik nõuanne algajaile.

A/S. Prow. Julius Lill. Rüütli tänav 10.

Kõiksugu pagari- ja kondiitrisaadusi kõrges hääduses soovitab

pagari- ja kondiitriäri

ANTSOV

Rüütli tän. 12

Palju päikest klassi ja lastetuppa

toovad „Pääsukese" lõbusad juturaamatud.
Iga pildiraamat 10 senti.

Sibirjak: **Pipist ja Pupust.** Jutt sellest, kuidas Kiisu-Liisu pipi ja pupu tüli lahendas.
Lebedev: **Kes on tugevam.** Kahevõitlus lõvi ja härja vahel. Kuid uhke võitja langeb kahejalgse odast tabatuna kõige tugevama jalge ette surnult maha.
Topelius: **Mürakaru.** Kuulsa röövlipealiku Mürakaru Karvakiskuja vägitööd ja imeseiklused.
Saabastatud kass. Kuidas nupukas hiirekütt mõldri poja, oma peremehe. tegi vürstiks ja kuninga väimeheks.

à 25 senti.

Kinnas. Upris imelik lugu kaotatud kindast, kuhu hiir, varblane, konn, jänes-juss, rebase-rein ja võsavillem sisse elama asusid ja kuidas siis meeikäpp —
J. Oro: **Hiirepere.** Nende korter „sahvri kõrval köögi all keldritrepi lähedal" oli hiigla-uhkesti sisustatud. „Sääl neil olid potid, pannid, lauad, toolid, lapsevannid, tuletangid, ahjuluud ja veel palju, palju muud..."

Raamatu hinna ettesaatmisel kättesaatmine kuludeta.

Ladu: „POSTIMEHE" rmkpl. Tartus.

„Õpilaslehe" üksiknumbreid müüvad:

Viljandis, „Edu" O. Mikk, K. Wagner, „Õpistu" ja D. Siilats.
Türil, A. Rumvoldt.
Paides, H. Seidelberg ja kaubatarv. ühis. „Iva".
Jõgeval, M. Sommer.
Pärnus, „Pärnu Päevaleht" ja „Liit".
Kuressaares, A. Meier.
Petseris, N. Grünthal, O. Jagomägi ja K. Piirisild.
Elvas, Elva jaama raamatukapp.
Rakveres, Joh. Treifeldt, Leo Rikken, E. Läte, M. Nurk ja Rakvere jaama raamatukapp.
Haapsalus, k.-ü. „Lääne" ja „Lääne Elu" kauplus.
Sindis, J. Heidemann.
Põltsamaal, Põltsamaa õpetajate kooperatiiv.
Tapal, Joh. Luuk.
Otepääl, Olga Hermanson ja M. Saar.

Samas võetakse ka „Õpilaslehe" tellimisi vastu.

Kodanikud! Kõige paremini toidetakse Teid söögisaal „ROOMAS". Rüütli tän. nr. 1.

Alati värskest materjalist eeskujuliku puhtusega ja maitserikkalt valmistatud toidud ja kiire teenimine.

Fotoaparaadid,
värsked plaadid, filmid ja paberid.
FIRMA:
Prov. J. Himmelhoch
Riia tän. 1.

JOH. VALS'I rätsepatöökoda
Tartus, Lille tän. 1 (sissekäik Karlova tän.)
valmistab moodsaid meeste rõivatõid tellimiste pääle.
HINNAD MÕÕDUKAD.

Tegev ja vastutav toimetaja: **M. Nurmik.** Väljaandja: K. k/ü. **„Töökool".** Talitusjuht: **Verner Kask.** E. K. U. „Postimehe" trükk. Tartu 1933.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR